

Jaarverslag 2022

Water,
Land & Dijken **Sterk in
plattelandsnatuur**

Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer

Voorwoord

Wij doen in oplossingen

Terugkijkend op het jaar 2022 zien we dat er door onze vereniging, samen met onze leden, veel is gedaan. Nadat de corona beperkingen begin 2022 door de rijksoverheid werden ingetrokken, werd het werk van onze vereniging weer een stuk effectiever en bovenal ook leuker. En het gaf ons energie, lees over de vele projecten die we in 2022 hebben opgestart of afgerond. Over biodiversiteit, bodem en bodemdaling, water en de studieclubs waarin we samen ontdekken welke oplossingen goed werken en waar draagvlak voor is. We blijven ons ontwikkelen en kennis aanbieden aan onze leden en vrijwilligers.

De periode van de eerste zes jaar Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) werd in 2022 afgerond en afgelopen half jaar is er door het hele team hard gewerkt aan de voorbereidingen voor ANLb 2023-2028.

Dat heeft geresulteerd dat in december 2022 bijna alle deelnemers ANLb naar kantoor zijn geweest om de nieuw ANLb contractperiode te ondertekenen. Dat is mooi en we merken dat veel van onze leden motivatie en energie hebben om met de weidevogels en plattelandsnatuur aan de slag te gaan.

Het is echter niet allemaal rozegeur en maneschijn. Er liggen op dit moment grote

maatschappelijke opgaven in het landelijk gebied, zoals klimaat, natuur, waterkwaliteit en stikstof. Hierin speelt de landbouw een belangrijke rol. Water, Land & Dijken is van mening dat het noodzakelijk is om de opgaven samen met de betrokkenen op te pakken. Wij staan als vereniging voor het collectieve belang van onze leden als het gaat om beheer van het agrarische gebied.

Daarom hebben we afgelopen najaar 12 gebiedsavonden georganiseerd met onze leden. Hierin hebben we met elkaar besproken wat de leden belangrijk vinden, welke rol heeft Water, Land & Dijken in de gebiedsprocessen van de provincie en hoe houden we elkaar op de hoogte van die ontwikkelingen.

Op basis daarvan hebben we een visie geschreven over wat onze inzet is in de gebiedsprocessen. Want transparantie staat voorop en we houden onze rol bij wie wij zijn; een agrarische natuurvereniging. We proberen pro actief de gesprekken aan te gaan en te werken aan oplossingen.

Ondertussen ontwaakt de natuur na de winter, ik zie de kieviten al bij mij op het land. Tijd om naar buiten te gaan, bezig te zijn en te genieten van wat onze sector en wat de natuur ons te bieden heeft.

Veel leesplezier met ons inhoudelijk jaarverslag 2022,
Frank de Wit, Voorzitter Water, Land & Dijken

Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer in 2022

Het weidevogelseizoen startte goed in 2022, de ruige mest kon op tijd op het land en de plasdrassen zorgden voor voldoende foerageerplekken in het werkgebied van Water, Land & Dijken. De kieviten begonnen vol goede moed aan het maken van een nestje en het leggen van eieren. Maar toen sloeg eind maart het weer om, het werd guur. Zon en warmte maakten plaats voor regen en kou. Op 1 april zaten de kieviten en de vroege grutto's zelfs in de sneeuw te broeden. De hoeveelheid water die binnen een korte tijd viel, zorgde wel voor volle greppels en natte plekken in het land. Echter het daarna weer uitblijven van regen dat volgde op de natte periode, maakte al snel dat het land gort-droog werd en de weidevogels moeite kregen om voedsel te vinden. Kortom, weersomstandigheden speelde de weidevogels parten in 2022.

Oppervlakte ANLb

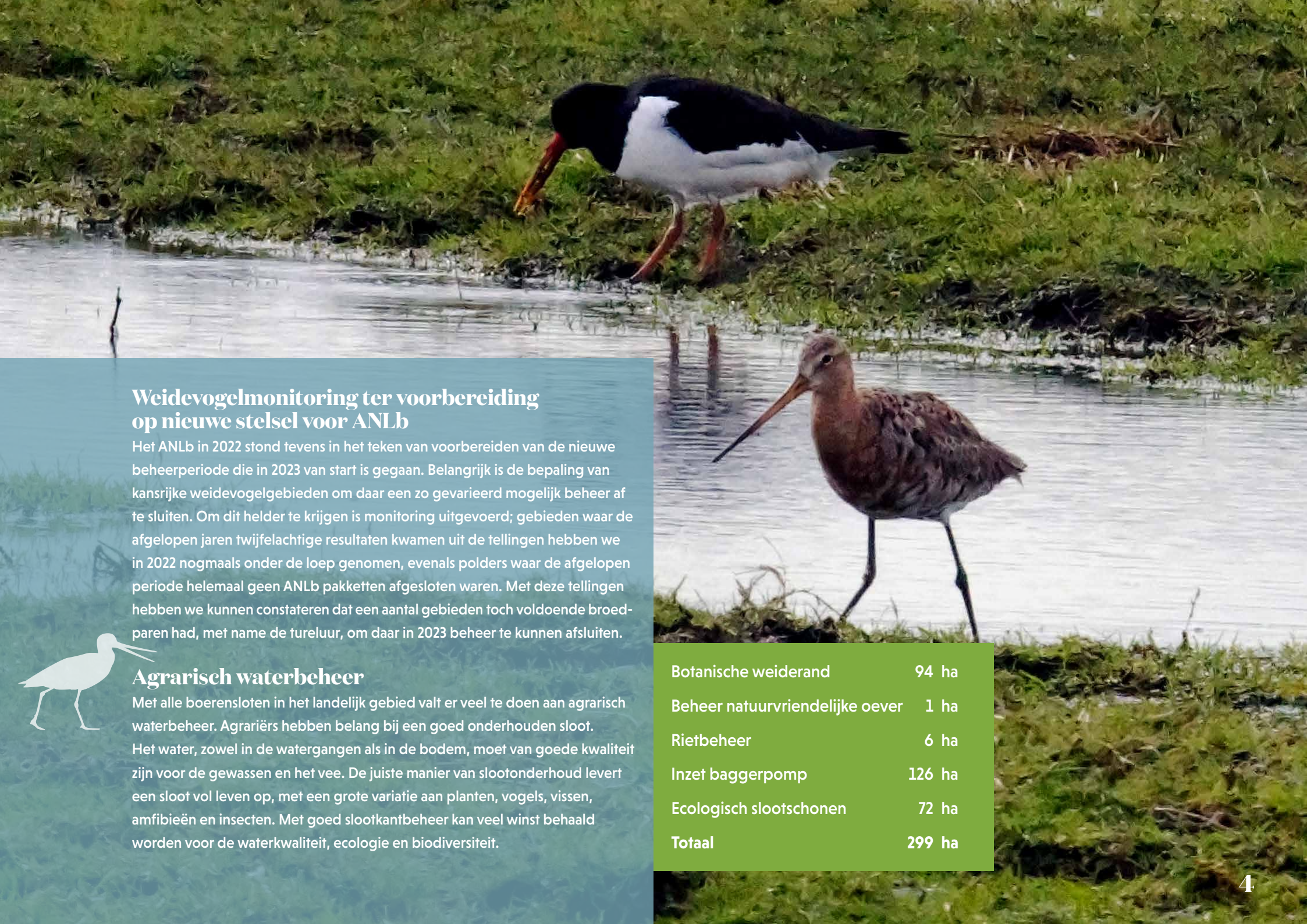
In 2022 hebben we op ruim 6.850 ha beheerpakketten voor het Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer (ANLb) afgesloten. Dit is een lichte groei ten opzichte van 2021. We hebben hierbij 13 nieuwe deelnemers kunnen verwelkomen. Zij hebben pakketten afgesloten voor weide- en/of akkervogels.

Weidevogelbeheer	6393 ha	93,3%
Akkerbeheer	68 ha	1%
Botanisch beheer	90 ha	1,3%
Waterbeheer	299 ha	4,4%
Totaal	6850 ha	

Voedsel en veiligheid voor vogels

Om de droogte op het land tegen te gaan hebben deelnemers en veldcoördinatoren alles op alles gezet. Naast de 30 ha die per 15 februari al plas dras stond is op nog bijna extra 12 ha water op het land gezet. Daarnaast hebben de boeren 115 greppels vol gezet met water in de droge periode. Water, Land & Dijken deed haar naam eer aan dit jaar! Het resultaat mocht er zijn. Er is 800 ha uitgesteld van maaien waardoor de weidevogelkuikens veilig konden opgroeien.

Weidevogelmonitoring ter voorbereiding op nieuwe stelsel voor ANLb

Het ANLb in 2022 stond tevens in het teken van voorbereiden van de nieuwe beheerperiode die in 2023 van start is gegaan. Belangrijk is de bepaling van kansrijke weidevogelgebieden om daar een zo gevarieerd mogelijk beheer af te sluiten. Om dit helder te krijgen is monitoring uitgevoerd; gebieden waar de afgelopen jaren twijfelachtige resultaten kwamen uit de tellingen hebben we in 2022 nogmaals onder de loep genomen, evenals polders waar de afgelopen periode helemaal geen ANLb pakketten afgesloten waren. Met deze tellingen hebben we kunnen constateren dat een aantal gebieden toch voldoende broedparen had, met name de tureluur, om daar in 2023 beheer te kunnen afsluiten.

Agrarisch waterbeheer

Met alle boerensloten in het landelijk gebied valt er veel te doen aan agrarisch waterbeheer. Agrariërs hebben belang bij een goed onderhouden sloot. Het water, zowel in de watergangen als in de bodem, moet van goede kwaliteit zijn voor de gewassen en het vee. De juiste manier van slootonderhoud levert een sloot vol leven op, met een grote variatie aan planten, vogels, vissen, amfibieën en insecten. Met goed slootkantbeheer kan veel winst behaald worden voor de waterkwaliteit, ecologie en biodiversiteit.

Botanische weiderand	94 ha
Beheer natuurvriendelijke oever	1 ha
Rietbeheer	6 ha
Inzet baggerpomp	126 ha
Ecologisch slootschonen	72 ha
Totaal	299 ha

Akkernatuur: Vanwege koude voorjaar wat later bloeiende akkerranden

De droogte zorgde ook voor een traag begin van de groei van akkerranden. Sommige akkerbouwers hebben hun rand wel drie keer overgezaaid voordat de gewenste kruiden zichtbaar werden. De concurrentie met soorten als perzikkruid, distels, melde en heermoes was groot. Ook voor akkerbouw geldt dat je moet inspelen op de weersomstandigheden. De akkerpakketten zijn minder flexibel dan de weidevogelpakketten. Toch herstelden de meeste randen zich enigszins waardoor er in de loop van juli alsnog kleur kwam in het gebied.

Winter 2022/2023 werd er door vogels dankbaar gebruik gemaakt van de vogelakkers. Fazanten, spreeuwen, veldleeuwerik, groenlingen, graspieper, vinken en wilde eenden bevonden zich in de ruigte om voedsel in de vorm van zaden op te pikken.

Oppervlak aan akkerpakketten groeit door

In 2022 hebben onze akkerbouwers in de Schermer, Beemster en Purmer weer een mooi oppervlak akkerpakketten gerealiseerd. Dankzij de stijgende lijn in onze akkerpakketten wordt de bijdrage aan de leefomgeving voor de akkervogels vergroot.

Vogelakker	51 ha
Akkerranden	15 ha
Wintervoedselakker	2 ha
Totaal	68 ha

Naast deze reguliere pakketten heeft Water, Land & Dijken ook twee experimenten uitgevoerd in 2022:

Experiment inzaaien, kruidensoorten en onkruiddruk

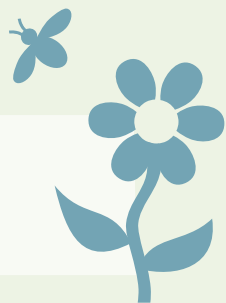
Afgelopen zomer is er op een perceel in de Beemster bij akkerbouwer Piet van Splunter een experiment gedaan met akkerranden. Doel van het experiment was om te ontdekken of er minder onkruiddruk was als er 1 x of 2 x een vals zaaibed was gemaakt voordat verschillende soorten kruidenmengsels zijn ingezaaid. [De ervaringen kunt u hier lezen.](#)

Experiment inheemse akkerrand

Bij akkerbouwer Jan Knook uit de Beemster is een akkerrand ingezaaid met een inheems kruidenmengsel. Bij dit experiment is gekeken of het inheemse kruidenmengsel goed opkwam, hoe lang de bloeihoogte is en of het mengsel meer insecten aantrok dan de akkerrand met het 'bloeiend bedrijf' mengsel.

Het experiment met inheemse akkerrand kan als geslaagd worden beschouwd. Het mengsel kwam goed op en heeft de hele zomer gebloeid, al was de bloeihoogte iets korter en waren enkele soorten uit het mengsel niet terug te vinden. Insectenkenner Ben Brugge heeft afgelopen zomer in deze inheemse rand insecten gemonitord en er zijn naast vele insectensoorten ook wilde bijen waargenomen.

Biodiversiteit

Pilot Biodiversiteitspakket

Naast de weide- en akkervogels vergeten we haast dat er ook nog diersoorten zijn die je vooral op en rond het boerenerf vindt. Denk aan de boerenwaluw, ringmus en vleermuis. Al van oudsher zorgen boeren, bewust en onbewust, voor de leefomgeving van deze soorten.

Met het biodiversiteitspakket willen we de genomen maatregelen belonen. Denk dan aan het inzaaien van een bloemenrand, het ophangen van nestkastjes en het snoeien van bomen en struiken.

In 2022 is er bij 11 agrariërs een pilot gedraaid om ervaringen op te doen met een biodiversiteitspakket op boerenerf. De maatregelen en puntentelling zijn geëvalueerd. Uit de biodiversiteitspakket pilot kwam naar voren dat er voor veel soorten iets te betekenen is. En er bleek veel enthousiasme voor het biodiversiteitspakket, zowel onder de deelnemers van de pilot, als ook bij andere leden. Helaas bleek het budget minder toereikend dan de animo. Het biodiversiteitspakket is daarom in 2023 voorlopig alleen opengesteld voor leden die buiten de weidevogel leefgebieden vallen.

Erfsoortengids

Water, Land & Dijken heeft een erfsoortengids gemaakt om kennis te maken met een aantal van die erfsoorten. In de gids staat hoe ze eruit zien, wanneer deze te spotten, welke maatregelen helpen en wat er gedaan kan worden om het ze naar de zin te maken op het boerenerf. [Bekijk hier de erfsoortengids.](#)

Beemster in bloei

In 2022 is het initiatief 'zet Beemster in bloei' ontstaan om samen met de agrariërs de biodiversiteit te vergroten met behulp van bloemenranden. Dankzij de samenwerking met CONO Kaasmakers, gemeente Purmerend, Water, Land & Dijken en De Beemsterling is

het Beemster Fonds tot stand gekomen. Ook particulieren konden via crowdfunding een donatie aan dit fonds doen. Vanuit het fonds konden de zaadmengsels, de inzaaikosten en de inkomstenderving vergoed worden. In 2022 hebben 15 deelnemers meegedaan aan dit initiatief waardoor er meer dan 3 km rand is ingezaaid.

Project Biodiversiteit op het boeren erf gemeente Alkmaar

Gemeente Alkmaar vindt biodiversiteit belangrijk. Met diverse maatregelen is de gemeente daarom bezig om de biodiversiteit te verbeteren binnen haar gemeentegrenzen. Zo ook in het buitengebied; in samenwerking met Water, Land & Dijken en stichting Landzijde (landbouw & zorg) heeft in 2022 het project Biodiversiteit op het boeren erf gedraaid. De boerenerven zijn belangrijke stapstenen voor de soorten in het buitengebied. Met relatief eenvoudige maatregelen als nestkasten, bloemrijke overhoekjes, struiken, (fruit-)bomen en heggen, ontstaat een betere leefomgeving voor de dieren die leven op en rond de boerenerven. Inmiddels hebben al 25 deelnemers in de gemeente Alkmaar meegedaan aan dit project.

Samenwerken aan biodiversiteitsprestaties

Er komt momenteel veel op veehouders af als het gaat om duurzaamheid en klimaat. Of het nu gaat om het duurzaamheidsprogramma van de melkfabriek, het klimaatbeleid van de overheid (provincie, gemeente, rijk) of verschillende meningen vanuit de maatschappij. Thema's waar het over gaat zijn vaak stikstof, klimaat, fosfaat, economie en landschaps- en natuurbeheer.

Stikstofreductie

Afgelopen jaar is een groep WLD boeren onder begeleiding van Boerenverstand Onderzoek & Advies op eigen bedrijf aan de slag gegaan met de verschillende routes van stikstofreductie en werkbare oplossingen. Dit om met het bedrijf duurzamer de toekomst in te gaan. In tweetallen is samen met een deskundige ingezoomd op vijf thema's rond stikstofreductie via managementmaatregelen.

- Kritische prestatie indicatoren (KPI's)
- Bodem en weidegang
- GLB, de eco-regelingen en regelgeving rondom vergunningverlening
- Stikstof verminderen door management maatregelen
- Bemesting op het bedrijf en besparen op inputs van kunstmest

Het blijkt dat de managementmaatregelen wel tot 30% stikstofreductie kunnen leiden. De eindpresentatie met deze bevindingen en aanbevelingen uit dit project zijn begin februari 2023 aan gedeputeerde Esther Rommel overhandigd.

Pilot klei in veen

Water, Land & Dijken, LTO Noord en de agrarische ondernemers willen vanuit het ondernemerschap zelf met oplossingen komen om de bodemdaling te beperken. Door op gebiedsniveau bijvoorbeeld te experimenteren met het verkleien van veengronden. In augustus 2022 is er een eerste proef geweest. Het streven is om 3,5 centimeter klei aan te brengen. Tijdens de demonstratie, die werd bezocht door een groep agrariërs, werd onder meer getest hoe snel er moet worden gereden om dat resultaat te bereiken. Het is de bedoeling om in de regio Amsterdam Landelijk Noord in totaal 20 hectare veen te verkleien.

Klimaat en bodemdaling

Loket Veenweideboeren Noord-Holland

Komend jaar gaat Water, Land & Dijken van start met het Loket Veenweideboeren Noord-Holland. Dit loket is een plek waar mensen met agrarische grond cofinanciering kunnen aanvragen voor het nemen van maatregelen die uitstoot van broeikasgas tegengaan. Denk hierbij aan aanleg van een systeem waarmee je water kunt infiltreren, greppelinfiltratie en ook klei in veen kan brengen.

Innovatie Programma Veen in mei 2022 afgerond, vijf jaar pionieren in het veen

Is agrarische bedrijfsvoering mogelijk in de veenweidegebieden en vernattingsmaatregelen voor bodembehoud? Met die vraag is vijf jaar geleden het Innovatie Programma Veen (IPV) van start gegaan. Na vijf jaar onderzoek en experimenteren kun je concluderen dat een andere manier van landgebruik pionieren is.

Doel

De rode draad van het onderzoek was het remmen van bodemdaling en het verminderen van broeikasgas uitstoot, zonder dat het verdienmodel van de boer achteruit gaat.

Samenwerking

Samenwerking is essentieel in een innovatief programma en met elkaar meedenken bleek cruciaal voor de resultaten van het IPV. Doordat lokale overheden, provincie Noord-Holland, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, gemeente Zaanstad, Water, Land & Dijken en Landschap Noord-Holland goed met elkaar samenwerkten, kon het IPV grote stappen zetten. Wetenschappers, adviseurs en vrijwilligers, allemaal speelden ze een cruciale rol bij het vinden van oplossingen.

Drukdrainage en greppelinfiltratie draagt bij aan tegengaan van bodemdaling

Bij melkveehouder Elmer Kramer in Assendelft is drukdrainage in een perceel aangelegd en zijn bestaande greppels gebruikt om water in te laten. De drukdrainage en de greppelinfiltratie brengen water in de graslandpercelen, waardoor de bodem natter blijft en veen beter behouden blijft. Bij beide maatregelen is vastgesteld dat ze bijdragen aan veenbehoud, de bodemdaling remmen en de broeikasgas uitstoot verminderen. Het sturen met water vergt wel nieuwe kennis en investering.

Bekijk [hier](#) het filmpje

[Innovatie Programma Veen: Samen vijf jaar zoeken naar duurzaam landgebruik in het veenweidegebied.](#)

GLB-pilot Puntensysteem eco-regeling

Water, Land & Dijken voert samen met Flevolands Agrarisch Collectief, Collectief Groningen West, BoerenNatuur en LTO Nederland een pilot uit om te experimenteren met een eco-regeling voor de middellange termijn (2025-2027). Uitgangspunten voor de ontwikkeling van een eco-regeling in deze pilot zijn: gebruiksvriendelijk, doelgericht en stimulerend. De resultaten van deze pilot leveren bouwstenen voor de optimalisatie van de huidige eco-regeling van het ministerie van LNV en RVO die in 2023 van kracht is. Ten opzichte van deze bestaande regeling de eco-regeling van de pilot zich sterker op sectorale en regionale verschillen en zijn er meer prestatieprikkels ingebouwd.

Ontwikkelen en testen van een tool

De eco-regeling waarmee de pilot experimenteert, wordt op een eenvoudige manier toegankelijk gemaakt door een tool. Via deze tool kunnen agrariërs zelf experimenteren met de werking van de eco-regeling van de pilot op hun eigen bedrijf.

In 2022 is deze tool ontwikkeld waarin 45 eco-activiteiten zijn opgenomen, met verschillende prestatieniveaus binnen de maatregelen. In 2023 zal bij 90 grondgebonden bedrijven in Nederland dit systeem worden getest en bij 10 bedrijven in de praktijk worden getoetst of de eco-activiteiten inpasbaar zijn in de bedrijfsvoering en hoe de controle van de uitvoering plaats kan vinden. Eind 2023 zal de pilot worden afgerond en zullen aanbevelingen worden gedaan aan LNV en RVO.

Meer weten?

Meer weten over deze pilot en de daarin opgenomen eco-activiteiten, zie: www.puntensysteemecoregeling.nl

Beleidsontwikkeling en gebiedsgerichte processen

Er liggen op dit moment grote maatschappelijke opgaven in het landelijk gebied, zoals klimaat, natuur, waterkwaliteit en stikstof. Hierin speelt de landbouw een belangrijke rol. Water, Land & Dijken is van mening dat het noodzakelijk is om de opgaven samen met de betrokkenen op te pakken. Wij staan als vereniging voor het collectieve belang van onze leden als het gaat om beheer van het agrarische gebied.

Constructieve thema avond met Derk Boswijk over perspectief voor de boer

In maart 2022 heeft Water, Land & Dijken samen met Agrarische Jongeren Purmerend een thema-avond georganiseerd over de Landbouwvisie die Tweede kamerlid Derk Boswijk namens het CDA uitdraagt over 'perspectief voor de boeren'. Derk Boswijk ging in een open en constructief gesprek aan met de aanwezigen over heikele onderwerpen zoals stikstof en de opzet van een goed meet instrument waarmee de daadwerkelijke stikstof situatie in de natuurgebieden gemeten kan worden.

12 gebiedsavonden met onze leden

In oktober 2022 hebben we 12 gebiedsavonden gehouden met onze leden in de gebieden waar de provincie een gebiedsproces start of waar dit al loopt. We hebben hele goede gesprekken gevoerd over onze rol als vereniging in het gebiedsproces, hoe we elkaar op de hoogte houden en wat we per gebied belangrijk vinden.

Onze visie en inzet

Op basis daarvan hebben we een visie geschreven over wat onze inzet is in de gebiedsprocessen. Daarmee is voor onze leden maar ook de verschillende partijen in de gebiedsprocessen duidelijk wat men van ons in de gebiedsprocessen kan verwachten. Vanuit deze visie is WLD ervan overtuigd bij te kunnen dragen aan het oplossen van de grote maatschappelijke opgaven in het landelijk gebied. En daarmee haar leden kan helpen, ondersteunen en hun belangen behartigen als beheerder van de gebieden.

WLD wil een bijdrage leveren in de gebiedsprocessen vanuit de beschreven visie. En daarbij het belang van de boeren voor een duurzaam beheer van het gebied behartigen. Uitgangspunt van deze visie is onze missie, 'Sterk in plattelandsnatuur'. We gaan voor kwalitatief goed beheer, door onze leden vanuit hun ondernemerschap en met een economisch rendabele bedrijfsvoering.

Hier kunt u het [Visiedocument](#) lezen

Een duik in eigen bodem

Studiegroep Beemster duikt eigen bodem in

In de Beemster is, op eigen initiatief van 15 veehouders, een studiegroep opgericht om meer kennis op te doen van regeneratieve landbouw. Water, Land & Dijken verzorgt de coördinatie van deze studiegroep.

De groep houdt zich bezig met onderwerpen zoals: hoe kun je een gezondere bodem creëren die minder afhankelijk is van inputs en beter in balans is? Zorgt dat voor gezonder ruwvoer en gezonder vee? En hoe kun je dat integreren binnen je bedrijfsvoering?

Naar aanleiding van de uitslagen van de bodemmonsters die in 2022 zijn genomen zijn er individuele adviesgesprekken met de deelnemers geweest met daaraan gekoppeld een bodembehandelplan. Dit plan gaf ieder goede handvatten om met o.a. de bemesting meer maatwerk te leveren aan de bodem.

Veel aanvragen voor advies door bodemcoaches via Landbouwportaal Noord-Holland

WLD is een van de agrarische partijen achter het Landbouwportaal Noord-Holland en vertegenwoordigt daarin tevens de NH'se collectieven. In 2022 was er een nieuwe subsidie openstelling voor bodem & water maatregelen onder het portaal. Dat gaf extra stimulans om een coach aan te vragen voor kosteloos advies. Zo ook de bodemcoaches, afgelopen jaar hebben zij ca. 60 bedrijfsbezoeken afgelegd om samen met de agrariër de bodemkwaliteit te bekijken en adviezen te geven ter verbetering van de bodem. WLD coördineert de inzet van de bodemcoaches onder het portaal.

Levende veenbodems

In 2021 zijn 24 veehouders uit ons werkgebied gestart met het 2-jarige bodem leertraject 'Levende veenbodems', een gezamenlijk project van Wij.Land en WLD. Doel was het vergroten van inzicht hoe de bodem er op eigen bedrijf voor staat en het meegeven van concrete handvatten om vruchtbaarheid en productiviteit te verbeteren. In 2022 hebben alle deelnemende boeren een keukentafelgesprek gehad met bodemdeskundige Joost v.d. Kroon om een bodemverbeterplan te bespreken.

Samen bodemkennis opdoen

Het leuke aan een gezamenlijk bodem leertraject is samen kennis opdoen. In 2022 zijn er voor de deelnemers allerlei kennisbijeenkomsten georganiseerd, zowel in het veld als online. Over bodembehandelmateriaal, over bodem en diergezondheid, over gebruik graslandmachines en wat deze doen voor de bodem. Eind oktober was de slotbijeenkomst van het project.

WLD als coördinator Bodemteam Noord-Holland

LTO heeft ons in 2022 gevraagd of wij coördinator willen worden van Bodemteam NH. In heel Nederland worden vanuit DAW (Deltaplan Agrarisch Waterbeheer) 10 bodemteams opgericht, die elk bestaat uit ca. 10-15 bodemdeskundigen/adviseurs. In eerste instantie is het een tweejarig project. Doel van een bodemteam is het bodemadvies door adviseurs aan boeren en tuinders versterken door samen kennis te delen en ervaringen uit te wisselen. Hiermee kunnen zij sterkere bodemadviezen geven.

In juni 2022 was de startbijeenkomst met o.a. de bodemcoaches maar ook met andere bodemdeskundigen/adviseurs die we gevraagd hebben deel te nemen. In najaar 2022 heeft WLD twee kennisbijeenkomst georganiseerd voor de bodemteam NH adviseurs:

- Over de geologische ontstaansgeschiedenis, welke de basis vormt van het werken aan bodemconditie en bodemvruchtbaarheid.
- over verbanden tussen bodembeheer, voederwinning en gezondheid van vee.

Daar kwamen al mooie discussies en onderlinge kennis uitwisseling uit.

Projectenparade

In 2022 hebben we ook aan deze projecten gewerkt:

Natuurvriendelijke oevers in het boerenland

In 2022 hebben we 5 km natuurvriendelijke oeverbescherming aangelegd. De inplant van riet of liesgras gebeurt in 2023. Dan wordt ook nog eens 7,5 km aan nieuwe oevers aangelegd.

Bloeiende Boerensloot

In 2022 zijn we met 14 WLD leden gestart met het project Bloeiende Boerensloot, om waterkwaliteit en slootleven in boerensloten in kaart te brengen. Dit door de deelnemers (en soms ook hun kinderen) zelf. Gewapend met hark, glazen potje en app werden de sloten uitvoerig bestudeerd door onze boeren en gegevens ingevoerd.

Nieuwe kansen voor de oeverzwaluw

Dankzij donaties van o.a. Vogelbescherming Nederland heeft WLD in 2022 twee nieuwe zwaluwanden kunnen bouwen in Kwadijk en in Hobrede. Met het opknappen van de bestaande oeverzwaluwwand in Middelie staan er nu drie nieuwe wanden klaar voor de terugkerende oeverzwaluwen.

De boerderij als leslokaal

In 2022 zijn ca. 150 basisschoolklassen, wat neerkomt op ca. 3750 kinderen naar een educatieboerderij geweest via onze projecten boerderijeducatie Amsterdam en boerderijeducatie Laag Holland.

Boerenzwaluw op de kaart

In 2022 hebben boeren en vrijwilligers gehoor gegeven aan de oproep om de bebroede nesten van boerenzwaluwen te tellen. Op maar liefst 75 bedrijven zijn 891 boerenzwaluwnesten geteld. De resultaten van de boerenzwaluw tellingen hebben we in kaart gebracht, [deze zijn te bekijken op onze website.](#)

Meer informatie over deze en andere WLD-projecten: zie onze website

Vrijwilligers

Veldwerk en cursussen

471 Vrijwilligers hebben zich in 2022 ingezet om boeren te helpen bij het agrarisch natuurbeheer, meestal door weidevogels te beschermen. Een kleine 20 nieuwe vrijwilligers hebben de basiscursus weidevogelbescherming gevolgd. Ook aan diverse verdiepcursussen deden vrijwilligers mee, bijvoorbeeld voor het meten van broedsucces.

18 Vrijwilligers hebben plantensoorten geïnteriseerd op botanische weideranden bij 15 boerenbedrijven. Het seizoen begon in juni met een veldexcursie op een soortenrijke botanische weiderand om de kennis van de vrijwilligers op te frissen. Zij moeten 32 indicatorsoorten kunnen herkennen.

Boeiende lezingen

De bekende schrijfster en weidevogelkundige Astrid Kant heeft in 2022 twee interessante lezingen gegeven. De eerste, over een opgroeiende grutto, was tijdens de startavond van het weidevogelseizoen. In april gaf zij nog een lezing aan boeren en vrijwilligers; ditmaal over het beschermen van weidevogelkuikens.

Laatste Grutto Pul Trofee

Op de slotavond van het weidevogelseizoen werd de tiende en laatste Gouden Gruttopul uitgereikt door de vrijwilligersraad aan familie Oortwijn-Hellingman uit Warde. Zij houden op hun grasland veel rekening met de weidevogels met als mooi resultaat 333 gevonden weidevogelnesten op 126 hectare in 2022.

Excursies als beloning

Na twee coronajaren konden de vrijwilligers eindelijk weer deelnemen aan diverse interessante excursies als beloning voor hun inzet, en daar was veel animo voor. Bij de zomerexcursie in juli werden de deelnemers met de bus naar het Naardermeer gebracht voor een mooie vaartocht op het meer, een wandeling door het moerasbos en een rondleiding in Meermolen de Onrust.

6
veldcoördinatoren

451
vrijwilligers

8
bestuursleden

12
Jongerenraadleden

12
mensen op kantoor

496
agrarische leden

61
vrienden van
Water, Land & Dijken

**Water,
Land & Dijken** *sterk in
plattelandsnatuur*

Onze Missie

De Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken is een collectief van ca. 500 boeren, 450 vrijwilligers en een groep betrokken burgers. Wij zetten ons in voor weidevogels, natuur, aantrekkelijk landschap, schoon water en een gezonde bodem. Zo realiseren we samen waardevolle plattelandsnatuur in samenhang met agrarisch ondernemerschap. Dat betekent dat er voor de agrarisch ondernemer een goed verdienmodel en toekomstperspectief is. Het beleidsplan 2020-2025 vormt de leidraad voor ons werk en daarmee onze missie.

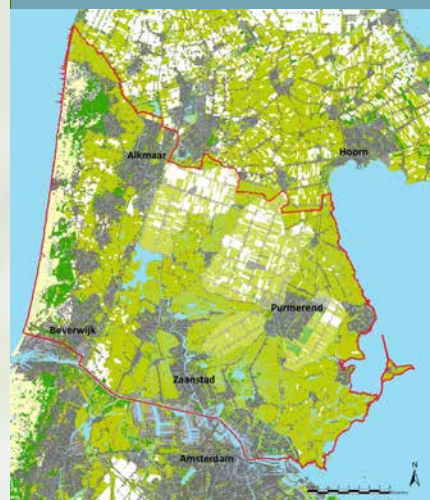
Colofon

Inhoudelijk jaarverslag van collectief Water, Land & Dijken

Redactie: Annemarie Koelemeijer & Susette Luger

Vormgeving: JoStudio Grafisch ontwerp

Foto's: Loeks Fotografie, Jan Butter, Dick Breddels, Fokke van Saane, teamleden WLD, Marjolein van der Tol en Coen ter Berg

Water, Land & Dijken
Slenkstraat 70
1441 MS Purmerend

T: 0299-437463

E: info@waterlandendijken.nl

www.waterlandendijken.nl

Twitter: @WaterLandDijken

Copyright © 2023 Water, Land & Dijken

*Niets uit deze uitgave mag op welke wijze
dan ook veelevoudigd worden zonder de
vooraafgaande schriftelijke toestemming van de
uitgever en andere auteursrechthebbenden.*